ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 մէճ.
» » Գաւառաց » 2 Լիրա
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 մէճ.
» » Գաւառաց » 1 Լիրա
Օտար երկիրներու » 50 Ֆր.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրշ. և. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։
Իւրաքանչիւր թիւ 40 փարա արժ։

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ
ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց գինը ծախքը խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ ամեն նամակ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր — Տնօրէնին պէտք ուղղել, Ղալաթիա Սանտըքճըլար ճամուճի թիւ 198, Նորո խան, Մասիսի դրասենեակը։
Ճամբու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զարկուած նամակ, յօդուած, ետ դարձ չեն տրուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 19 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ ուրբաթ օրն Անգղիոյ լորտերու ատենին մէջ Հայաստանի վրայ կարևոր վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցեր է, որոյ միայն գլխաւոր կէտերն խմբագրուած են։ Քանի մ'օրէն այս վիճաբանութեան ամբողջը կրնամք մեր աչքին առջև ունենալ թղթատարութեան բերած լրագրերով, բայց հեռագրական քաղուածն ևս բաւական գաղափար մը կուտայ։ Գաղղիական Նախարարութեանց նախորդ Նախարար Լորտ Քարնարվօն, որ Լորտ Տէրպիի նման չը կրնալով Լորտ Պիքընսֆիլտի հետ համաձայնիլ՝ հրաժարական տուած և ընդդիմադիր կողմն անցած էր, ուշադրութիւն հրաւիրեց Հայ ժողովրդեան վիճակին վրայ, ըստ 61րդ յօդուածոյ Պէրլինի դաշնագրութեան, և խնդրեց որ այս խնդրոյն վերայ եղած պաշտօնական թղթակցութիւնք հրատարակուին։ Սալիսպըրի մարքիզն իւր պատասխանին մէջ խոստովանեցաւ փոքր-Ասիոյ յոռի վարչութիւնը, բայց, ըսաւ, Անգղիա պատասխանատու չէ ասոր։ Մարքիզին այս յայտարարութիւնն առոյգ է ուղղակի պատասխանատուութեան մասին, սակայն անուղղակի և բարոյապէս պատասխանատու է, քանզի յունիս 4ի պայմանագրութեամբ փոքր—Ասիոյ պաշտպանութիւնն յանձն առած է՝ բարենորոգումներ գործադրելու պայմանաւ։ Անգղիա ասոր համար առաջարկութիւններ ըրած էր, որք միայն մասնակի ընդունելութիւն գտած էին, բայց այնուհետև խնդիրն ո՞ւր մնաց արդեօք։ Անգղիա մոռցած կերևէր զփոքր-Ասիա, և ընդհակառակն բարեկարգութիւն կը պահանջէր Բ. Դռնէն ըստ 23րդ յօդուածոյ Պէրլինի դաշնագրին՝ Եւրոպական Թուրքիոյ գաւառաց համար, որոց խօսքը չկար բնաւ Անգլո-Օսմանեան պայմանագրութեան մէջ։

Լորտ Սալիսպըրի յայտեց նաև թէ Թուրքիոյ մեծ չարիքն է այժմ փոքր—Ասիոյ մէջ գրեթէ ընկերութեան բոլորովին քայքայումը, թէ Անգղիական կառավարութիւնն եթէ օժանդակութիւն գտնէ, պիտի շարունակէ Սուլթանին վեհապետութեան օգնելու, իբր դոյն և նշան իշխանութեան, և թէ կը ջանայ միշտ բարենորոգումներ ձեռք բերել, քանզի վստահ է որ բարենորոգումները միայն կրնան Օսմանեան կառավարութեան մշտնջենաւորութիւնն ապահովել։

Այս խօսքերն առաձգական են. Անգղիա պիտի օգնէ եղեր, բայց պայմանաւոր կերպիւ, այսինքն եթէ օժանդակութիւն լինի։ Բայց ազնիւ Լորտը մութ կը թողու այս կէտն, և հեռագրական քաղուածին նայելով՝ չըգիտեր թէ ինչ տեսակ օժանդակութիւն կը պահանջէ։ Ուրիշ ատենախօսութեան մը մէջ Լորտ Սալիսպըրի ծանուցած էր թէ Թուրքիոյ բարենորոգմանց գործադրութեան մեծ արգելք մ'է դրամոյ պակասութիւնը, այսու ամենայնիւ Անգղիա նիւթական ձեռնտուութիւն չըրաւ տակաւին Թուրքիոյ՝ ելմտական վերաշինութեան։ Գուցէ կրնայ ըսուիլ թէ Անգղիա պատրաստ էր այս ձեռնտուութիւնն ընելու, եթէ իւր առաջարկած պայմաններն ընդունուէին. հարկաւ Բ. Դուռն ևս պատրաստ էր իւր ելմտական անձկութեան մէջ Անգղիոյ նման բարեկամի և դաշնակցի մ'ելմտական օգնութիւնն ընդունիլ, այս թէութեամբ որ առաջարկեալ պայմանները վեհ. Սուլթանին վեհապետական իրաւանց համաձայն գտնուէին, զոր Լորտ Սալիսպըրի ինքնին կը ճանչէ նաև իբր իշխանութեան դոյն և նշան։ Փափաքելի էր ուրեմն որ Անգղիա բարենորոգմանց համար իւր ջանից ընծայէր նաև նիւթական (ելմտական) օգնութիւնը։

Թուրքիա կրնար ինքնին վերակազմել իւր ելմուտքն, եթէ Գաղղիոյ նման արուեստից և ճարտարութեանց մէջ յառաջդիմած երկիր մը լինէր, եթէ պատերազմը վերջանալէն ետև քաղաքական կնճռոտ խնդիրներն ևս վախճան գտնէին և ժամանակ ունենար իւր բոլոր ժրաջանութիւնը ներքին բարւոքմանց նուիրելու։ Անգղիա չկրնար կամ չուզեր ելմտական օգնութիւն տալ. գոնէ կըլլայինք տակաւին թէ որ քաղաքական կնճիռները լուծելու կամ նոր կնճիռներու առաջքն առնելու համար Բ. Դրան հետ միշտ միութեամբ գործէր։ Թուրքիա իւր բազմադիմի դժուարութեանց մէջ բարեկամ տէրութեանց գոնէ բարոյական աջակցութեան պէտք ունի, և առավ կրնայ բարենորոգմանց շաւղին մէջ յառաջ երթալ։

Իսկ փոքր-Ասիոյ մէջ ընկերական քայքայման գալով, զոր Լորտ Սալիսպըրի Թուրքիոյ մեծ չարիք մը կը համարի, անկարելի է ժխտել թէ մէկ կողմէն պատերազմին բորբոքած կիրքերը, միւս կողմէն անոր հետևանքն եղած աղքատացումն ու թշուառութիւնները բոլորովին խանգարեցին ընկերական վիճակ մը, որ արդէն լաւ կարգադրեալ չէր։ Այս ընկերական վերակազմութեան համար ալ Օսմանեան կառավարութիւնը կարելի եղածին չափ ջանք կընէ. իւր Հայաստան ղրկած Քօմիսէրները Կարնոյ մէջ թնդանօթներ նետուելով և հանդէսներով ընդունուեցան. Տիգրանակերտի և Հալէպի կողմերն ալ Քօմիսէրներ ուղևորեցան, որոց համար հանդէսներ և ընդունելութիւններ եղան, ճառեր խօսուեցան, օշարակներ խմուեցան։ Բայց ընկերական վերակազմութեան շատ բաներ պէտք են, գլխաւորապէս վարժարաններ, կանոնաւոր ոստիկանութիւն, լաւ վճարեալ և պարկեշտ պաշտօնատարներ ու դատարաններ, զորս կայսերական Քօմիսէրներն անկարող են դժբաղդաբար ստեղծելու։ Այս բաներուն մեծ մասը ժողովրդեան բուն ջանից արդիւնքն է. երբ ժողովուրդն այս ջանքն ընէ, ուսմամբ և լուսաւորութեամբ իւր առողջ պէտքերն զգայ, այն ժամանակ կարելի է ընկերական վերակազմութիւն յուսալ։

. . .

Բ. Դրան մտերս 'ի գործ դրած դատական բարենորոգմանց վրայ անցեալները քանի մը տեղեկութիւններ տուած էինք, զորս կուզեմք այսօր ամբողջացնել։ Յայտնի է թէ մինչև սոյն ժամանակներս դատարանաց վճիռներուն գործադրութիւնն իճրա ճէմիյէթի անուամբ մասնախմբի կամ դիւանի մը յանձնուած էր, որ երկու ճիւղի կը բաժնուէր։ Այդ դիւանն այնքան յամր կը գործէր և հետևաբար գործադրելիք վճիռներն այնքան կը դիզուէին, որ կառավարութիւնն հարկ համարեց ջնջել, և իճրա Մէմուրլարը անուամբ պաշտօնատարներ սահմանել, որք յատկապէս վճիռները գործադրելու պաշտօնն ունին։ Այս պաշտօնատարք երեք հատ են. մին, որ նոյնպէս Շէրիի դատարանաց վճիռները գործադրելու պաշտօն ունի, Կ. Պոլսոյ քաղաքային դատարանին. երկրորդը Բերայի և երրորդն ալ Իւսկիւտարի քաղաքային դատարանաց յատկացած են։ Կը կարծուէր թէ այս նոր պաշտօնատարաց հաստատութիւնը՝ վճռոց գործադրութիւնը պիտի փութացնէր, բայց մինչև ցարդ այդ ակնկալութիւնը կատարելապէս չիրագործուեցաւ։ Կըսուի թէ ասոնց պէտք եղած արագութեամբ և ճշդութեամբ գործ չտեսնելուն պատճառը՝ բացորոշ հրահանգաց պակասութիւնն է եղեր։

Առ այժմ յայտնի է թէ իճրա Մէմուրի անուամբ վերոյիշեալ երեք պաշտօնատարաց հաստատութիւնը դանձային հասութից աւելցմամբն օգտակար պիտի լինի կառավարութեան։ Այս պաշտօնատարք բոլոր պահանջից 100էն 2 1/2ը կառնուն և իրենց ուղղեալ խնդրագրոց և ազդարարագրոց համար ալ տուրք կը պահանջեն։ Այժմ վճիռ մը ձեռք բերող անձն անոր գործադրութիւնը պէտք է խնդրէ յատուկ ազդարարագրով մը, որոյ համար 5 ղրշ կը վճարէ. Արդ, երբոր 'ի բացակայութեան վճիռ մը տըրուի, և դատը կորուսանողը դիտողութիւն ընէ, վերաքննութեան և վճռաբեկ ատեաններուն դիմէ, կրնայ պատահիլ որ դատը վաստկողն աւելի անգամ համար մէկ մէկ ազդարարագիր ներկայելով, երեք անգամ ազդարարագիր տայ և երեք անգամ մի և նոյն տուրքը վճարէ, մինչդեռ իճրա Մէմուրին վճիռները գործադրելու համար տակաւին ձեռնարկութիւն մ'ըրած չէ, յորմէ կը հետևի թէ այս իճրա Մէմուրի ըսուած պաշտօնատարաց հաստատութիւնն առ այժմ գործոց համար բաղձացեալ դիւրութիւնն ու արագութիւնը չընծայելէ զատ՝ աւելի ծախուց պատճառ մ'է դատ ունեցողներուն։

. . .

Աւազակաց արշաւանքն արգիլելու համար անկէ 4-5 տարի առաջ Բ. Դրան և Հելլենական կառավարութեան միջև պայմանադրութիւն մը կնքուած էր. վաղուց կը ծանուցանէ թէ Հելլենական կառավարութիւնը կը փափաքի եղեր այս պայմանադրութեան տրամադրութեանց գործադրութիւնն առ այժմ դադրեցնել մինչև սահմանագլխոց խնդրոյն կարգադրութիւնն. որովհետև, ըստ յիշեալ պայմանադրութեան, երկու տէրութեանց կանոնաւոր զօրքերն աւազակները հալածելու համար միւս տէրութեան սահմանագլուխն անցնելով մինչև երկու քիլօմէթրօ տեղ յառաջանալու իրաւունք պիտի ունենային. իսկ Հելլենական կառավարութիւնն այս իրաւանց չարաչար գործածութեան առաջքն առնուլ կը փափաքի եղեր՝ պայմանադրութեան գործադրութիւնը դադրեցնելով։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 28 յունիս.

Լորտերուն ժողովին մէջ՝ Լորտ Սալիսպըրի Հայաստանի վիճակին վրայ Լորտ Քարնարվոնի հարցապնդման պատասխանելով՝ ըսաւ թէ կառավարութիւնը կը յուսայ որ Բ. Դուռը պիտի կրնայ 'ի մօտոյ գործադրել բարենորոգումները. թէ համոզուած է որ Սուլթանին փափաքն անկեղծ է և ճշմարիտ, և թէ Անգղիա պիտի շարունակէ այժմ ալ Սուլթանին վեհապետութեան, իբրև միակ հնարաւոր իշխանութիւն։

Լոնտրա 28 յունիս.

Լորտերուն ժողովին մէջ, Լորտ Սալիսպըրի Հայաստանի վիճակին վրայ Լորտ Քարնարվոնի հարցապնդման 'ի պատասխանի իւր բանախօսութիւնը շարունակելով՝ ըսաւ թէ Հայաստանի մէջ կեցած յոռի վարչութեան համար Անգղիա պատասխանատու չէ, և թէ Բ. Դուռը դրամ չունի բարենորոգումները գործադրելու համար, որք իւր խոստովանութիւնն

...տալաջովի , այն ժամանակ հնարաւոր պիտի լինին ։

Լոնտրա 30 յունիս ։

Գաշիրէյէն այսօր եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշան Նէաբօլի մեկներ է ։

Գնացած տեղը տակաւին անծանօթ է , բայց կը կարծուի թէ Զմիւռնիա կերթայ ։

Պէրլին 30 յունիս ։

Կէս պաշտօնական Նորթ Տոյչէ Ալկեմայնէ Ցայթունկ լրագիրն իւր այս առաւօտեան թուով խմբագրական յօդուած մը կը հրատարակէ , որոյ մէջ Եգիպտական խնդրոյն կարգադրութեան համար բոլոր տէրութեանց մէջև տիրած ներդաշնակութեան նկատմամբ իւր գոհունակութիւնը կը յայտնէ ։

Լոնտրա 30 յունիս ։

Անգլիոյ Թագուհին մասնաւոր վախճանեալ Վ. Եր. Տր. Կոպէթի տեղ Վ. Եր. Տր. Ֆօղէֆ Պարքլէյն Երուսաղէմի Անգլիական եպիսկոպոս անուանեց ։

Փարիզ 28 յունիս ։

Ծերակոյտն առաւօտ մեծամասնութեամբ վաւերացութեան քուէ տուաւ նախարարութեան ։

Վիէննա 28 յունիս ։

Վիէննայի Տէյլա լրագիրը կը հաւաստէ թէ Պաթէնպէրկի իշխանը Ռուսիոյ միջոցաւ բացատրութիւն խնդրեր է Բ. Դրնէն՝ Սուլթանին զինքը Կ. Պոլիս ընդունել չուզելուն նկատմամբ ։

Լոնտրա 30 յունիս ։

Լուի Նափոլէոն կայսրորդւոյն դիակն յուլիս 9ին Լոնտրա պիտի բերուի ։ Անգլիոյ կառավարութիւնը փառաւոր յուղարկաւորութիւն մ'ընել պիտի տայ ։

Այս առաւօտ հասած հեռագիրք

Աղէքսանդրիա 30 յունիս ։

Նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշան իւր երկու որդւոց հետ այսօր մեկնեցաւ ի Նափոլի ։

Պէրլին 30 յունիս ։

Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ հաստատակից կրթութեան նախարար Պ. Հօպրէխթ , կրօնական գործոց նախարար Պ. Ֆալք և առևտրական գործոց նախարար Պ. Ֆրիէտէնթալ հրաժարական տուեր են ։

Փարիզ 30 յունիս ։

Գաղղիա և Անգլիա չեն ընդունիր 1873ի Ֆէրմանին ջնջումն , որ ինչ ինչ արտօնութիւններ կուտար Եգիպտոսի ։ Այս խնդրոյն վրայ բանակցութիւնք բացուած են Բ. Դրան հետ ։

Լոնտրա 30 յունիս ։

Օսմ. Փոխ.		12 1/8
փոխ.	1865	15 3/4
»	1869	14 5/8
»	1871	56
»	1872	22
»	1873	13 3/4
»	Եգիպտ.	71 1/2
Անգլ. Փոխ.		97 3/4

Փարիզ 30 յունիս ։

Օսմ. Փոխ.			12,12 1/2
Գաղղ. Փոխ.	3 0/0		82,30
»	»	» Նոր	83,17 1/2
»	»	5 0/0	116,30

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Զվօրնիքի նախորդ կառավարիչ Մուհիէտտին փաշան Իւսքիւպի կառավարիչ անուանեցաւ ։

Արապկիրի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Թէվֆիգ պէյը Սիլվանի գայմագամ անուանեցաւ ։

Նախկին Մեծ-Եպարքոս Մահմուտ Նէտիմ փաշան երէկ Կ. Պոլիս վերադարձաւ ։

Ն. Բարձրութիւնը շոգենաւէն ելնելուն պէս՝ կայսերական պալատն երթալով Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ , և անտի իւր ապարանքը գնաց , ուր բազմաթիւ բարձրաստիճան անձինք իրեն բարի եկար մաղթելու գնացին ։

Անգլիոյ Լորտերուն ժողովին անդամ Պաթի Մարքիզն , որ Հայոց վըրայ յայտնած համակրական կարծիքներովն արդէն ծանօթ է , երէկ Կ. Պոլիս եկաւ ։

Ճէրիտէի Հավատիս լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Եգիպտոսի նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշան Արշիպեղագոսի կղզեաց մին պիտի ընտրէ բնակութեան համար ։ Ֆար Տիւ Պօսֆօրի խօսքին նայելով , Քիոս կղզին բնակատեղի որոշուեր է ։

Անգլիոյ կառավարութիւնը Միջերկրական ծովուն Անգլիական նաւախմբին ընդհանուր հրամանատար Հօրնպի ծովակալին աստիճանը բարձրացնելով՝ առաջին կարգի ծովակալ անուանեց ։

Կը յիշեն ընթերցողք թէ Բ. Դուռը Պուլղարիոյ և Արևելեան Րումէլիի մէջ Մահմէտականաց վրայ Պուլղարներուն ի գործ դրած անգթութեանց համար գանգատ դրած էր ։ Մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպանն Լապանօֆ իշխանն իւր պատասխանին մէջ կըսէ թէ Ռուսիա այլ ևս պատասխանատու չէ այդ երկու գաւառաց մէջ պատահած դէպքերուն համար , և թէ Բ. Դուռն՝ եթէ գանգատ ունի , պէտք է Պուլղարիոյ և Արևելեան Րումէլիի իշխանութեանց դիմէ ուղղակի ։

Վագըթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Շիրքէթի Շահանէ (Կայսերական ընկերութիւն) անուամբ Գաղղիացի դրամատէրներէ բաղկացեալ ընկերութիւն մը կազմուեր է , որ 100 յօդուածէ բաղկացեալ ծրագիր մը ներկայեր է Բ. Դրան ։ Ընկերութիւնը 20 տարուան համար արտօնութիւն կը խնդրէ , և նպատակ պիտի ունենայ պարապ հողերու վրայ տուներ և ուրիշ շէնքեր շինել հողատէրանց հետ պայմանադրութիւն կնքելով , որոց համեմատ հողատէրք շինութեան բոլոր ծախքն 100ին 10 տոկոսով յետոյ տակաւ առ տակաւ ընկերութեան պիտի վճարեն ։

Օսմանեան կայսերական Պանքան ազդ մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ՝ յուլիս 1էն սկսեալ ուրոյ պայմանաժամու աւանդ տրուած գումարներն հետևեալ պայմաններով պիտի ընդունի ։

3 ամիս պայմանաժամու աւանդ տրուած գումարներուն համար տարին 2 1/2 0/0 տոկոս պիտի տայ ։

6 ամիս պայմանաժամու աւանդ տրուածներուն համար տարին 3 0/0 տոկոս ։

Իսկ տարի մը պայմանաժամ ունեցողներուն համար տարին 4 0/0 ։

Երբոր աւանդ տրուած գումարի մը պայմանաժամը լրանայ և գումարին տէրն իւր առակը չառնու կամ պայմանաժամը չնորոգէ , տոկոսը կը դադրի ։ Ասկէ առաջ աւանդ տրըւած գումարներուն համար ալ այսպէս պիտի լինի ։

Իսկ արդէն պայմանաժամը լրացած գումարներուն համար Պանքան մինչև յուլիս 31 միջոց կուտայ , որոյ մէջ գումարին տէրերը՝ կա՛մ իրենց դրամը պէտք է առնուն կա՛մ պայմանաժամը պիտի նորոգեն , ապա թէ ոչ՝ յուլիս 31էն սկսեալ տոկոսները պիտի դադրին ։

Վագըթ լրագիրն երէկուան թըւականաւ Փիլիպէէն քաշուած Ռիւթէրի հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Քարլօվայի մէջ Հըրեայ ընտանեաց եղած թշնամանաց համար Պ. տը Հիրշէ փոխանորդ Պ. Վէնէցիանի բողոքագիր մը ներկայեր է Արևելեան Րումէլիի յանձնախմբին ։

Ցիշեալ յանձնախումբն և Արևելեան Րումէլիի վերատեսչաց խորհուրդն որոշեր են՝ մին Ցոյն , մին Հըռովմէական և երկուքն ալ Պուլղար լինելու պայմանաւ հինգ անձէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը ղրկել Քարլօվա ։

Սոյն խառն յանձնախումբը պէտք եղածին չափ հեծելազօրով երէկ Քարլօվա պիտի երթար , ուր նաև ազգային զօրք պիտի ղրկուի ։

Անցեալ շաբթու հեռագրատանց և թղթատարութեանց ընդհանուր տնօրէն Հայտար էֆէնտիի պաշտօնանկութեան և նախորդ Իզզէթ էֆէնտիին սոյն պաշտօնին մէջ վերահաստատութեան զրոյցներ պտըտած էին ։ Լէվանթ Հէրալտ լրագրին այս նկատմամբ տուած տեղեկութեանց նայելով , Վեհ. Սուլթանն անցեալ շաբթու փարիզ երկար հեռագիր մը քաշել տալ ուզելով , հրաման ըրեր է որ հեռագրատանց ընդհանուր տնօրէնը պալատն երթայ և անձամբ քաշէ հեռագիրը ։ Պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն մին , որ Իզզէթ պէյի պաշտպանն է եղեր , պատասխաներ է Ն. Վեհափառութեան թէ Հայտար էֆէնտին հեռագիր քաշել չգիտէ , և թէ այս արուեստին մէջ ամենէն յաջողակ անձն Իզզէթ էֆէնտին է ։ Վեհ. Սուլթանն , որ Իզզէթ էֆէնտիի պաշտօնանկութեան պատճառները չէր գիտեր , հրաման ըրեր է որ Իզզէթ էֆէնտին պալատը բերուի , և արդարև պալատը բերուելով պէտք եղած հեռագիրը կը քաշէ ։ Վեհ. Սուլթանըն հրաման կ'ընէ որ Իզզէթ էֆէնտին վերահաստատի իւր պաշտօնին մէջ ։ Բայց Մեծ-Եպարքոսին տուած բացատրութեանց վրայ իւր հրամանը կը փոխէ , և Հայտար էֆէնտին կը վերահաստատի իւր պաշտօնին մէջ ։

Շաբաթ օրը Մուսալլայի մէջ երկու գինով Հայեր , պարզ գործի մը համար իրարու հետ վէճի բռնուեցան և մին դաշոյնով զարկաւ սպաննեց զմիւսը ։

Ոճրագործը բռնուելով՝ ոստիկանութեան դուռը տարուեցաւ ։

Իւսկիւտարցի երիտասարդ Հայ մը , Միհրան անուն , որ ժամանակէ 'ի վեր խելագարութեան նշաններ ցոյց կուտար , կիրակի օրը Գուզկունճուգէն նաւակով Օրթագիւղ անցած ժամանակ՝ ինքզինք յանկարծ ծովը նետելով անյայտ եղաւ ։

Սերասքերյէն եկած քանի մ'ուղեւորք բաւական գոհացուցիչ լուրեր կը բերեն անդւոյն վիճակին վրայ ։ Կուսակալը՝ Միւրէյա փաշա՝ արդարասէր և բարեջան անձ մը՝ մեծ ուշադրութեամբ կը հսկէ եղեր հասարակաց ապահովութեան ։ Գիշերներուն մէկ մասը քաղաքին մէջ ծպտեալ շրջելով կանցունէ եղեր ։ Ցիշեալ ուղևորք կըսեն նաև թէ կուսակալին այս արթնութիւնն ու հոգածութիւնն ոստիկանաց նուաղութեան տեղը կը բռնեն ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՕՍՄԱՆԻԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		12.38
Այս առաւօտ բացուեցաւ		12.39
Կէս օրին		12,36
Րումիլիի երկաթուղի	Ֆր.	46,
Թղթադրամ	մր.	1310

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ
18 Յունիս

Սօսիէթէ ճէնէրալի բաժ.	Անգ. լիր.		4,
» փոխանակութեան	»		3,40
Կ. Պօլսոյ Պանքային	»		6.15
Քրէտի ճէնէրալ	»		4 15
փոխ. 1863	Ֆր.		—
» 1865	»		71
» 1869	»		69
» 1872	»		21 1/4
» 1873	»		63
Թրամուայ	Օսմ. լիր.		2 60

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
19 Յունիս

Անգլ. լիրա	ղրշ.	109 16
Նաբօլէոն ոսկի	»	87 30
Իմփէրիալ Ռուս	»	89 39
[illegible]	»	51 15
Մէճիտիէ տարբերութիւն	»	3 32
[illegible] »	»	14
Մէթալիք		15
Պղինձ	»	183 20

ԱԶԳԱՅԻՆ
ՀՐԱՒԷՐ
ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ յունիս 22 'ի Ղալաթիա ։

Ատեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամը 6 ին և գոցուի 10 ին ։

Հրաւիրեալ են երեսփոխան էֆէնտիներն՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ ։

1879 յունիս 14

Պատրիարքարան Հայոց Գումգափու

Պատրիարքական փոխանորդ
ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՊԻՍԿ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընտրութիւն Ելմտական յանձնախումբի Ազգ. Ժողովոյ ։
2. Վիճաբանութիւն Պիւտճէի 79-80 ամի (շարունակութիւն) ։
3. Տեղեկագիր Նախաձեռնութեան դիւանին 'ի վերայ ծրագրի եօթն յաւելուածական կէտերու Ազգ. Ժողովոյ կանոնադրութեան ։

Ատենադպիր
Մ. Թ. Մէլքեան

Տփխիսի Մշակ լրագրին մայիս 25 թուոյն մէջ հետևեալը կը կարդանք ։

«Ամենքը , որոնք փոքր 'ի շատէ հետաքրքրվել են վերջին տարիների ընթացքում Ս. Էջմիածնի վիճակով , ամենքը , որոնք յիշեալ վանքի կառավարութեան հետ որ և է յարաբերութիւն են ունեցել , կամ նրան բաղդի բերմամբ այցելել են , անշուշտ ծանօթ են Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունու գործունէութեան և նորա կատարած քաջագործութիւնների հետ , կամ անձամբ այդ արեղայի հետ գործ ունենալով , կամ լսելով արժանահաւատ անձինքներից բաւական նշանաւոր պատմութիւններ յիշեալ արեղայի մասին ։

Մենք դիտաւորութիւն չունենք յիշել այն բոլորը , ինչ որ արել է Մանկունին , նոյնպէս հարկաւոր չենք համարում այդ արեղայի կենսագրութիւնը գրել ․ մենք կուզէինք խօսել այն աղմուկի մասին , որ Վահրամ եպիսկոպոսը բարձրացրել է Կ. Պօլսում ։

Ընթերցողը երևի չէ մոռացել այն լուրերը , որոնք տպված էին «Մշակի» մէջ , երբ թէ Մանկունի եպիսկոպոսը իր հետ տարել է Կ. Պօլսում 10,000 րուբլ , որի գործածելու մասին զանազան դատողութիւններ էին տալիս ․ մի քանիսը ասում էին որ այդ փողերը եպիսկոպոսը տարել է «Արարատեան ընկերութեան» համար , միւսները՝ Պատրիարքական աթոռը ձեռք բերելու , երրորդները՝ իր անձնական պիտոյքների համար ։

Մենք այդ լուրերը տպեցինք «Մշակի» էջերի մէջ մասամբ դրանց հաւատ ընծայելով և մասամբ կասկածելով դրանց ճշմարտութեան վրայ ։

Մեզ կասկածելի էր թւում այն լուրը, երբ թէ Մանկունին «Արարատեան ընկերութեան» համար փող տարած լինէր, որովհետեւ չենք կարծում որ «Արարատեան ընկերութեան» գանձարանի վիճակը հետաքրքրէր Վօհրամ եպիսկոպոսին:

Մեզ անհաւատալի էր թւում միւս լուրը աբեղայի դիտաւորութեան մասին՝ ձեռք բերել Կ. Պօլսի Պատրիարքական աթոռը, որովհետեւ սրբազանը չէր յանդգնի այդպիսի գործ սկսել, որովհետեւ անշուշտ Մանկունուն մեզանից լաւ յայտնի է թէ՛ իր անձնաւորութիւնը թէ՛ իր գործունէութիւնը եւ թէ՛ այն կարծիքը, որ ունի նրա մասին Հայ հասարակութիւնը:

Մենք հաւատում ենք միայն մի բանի. այն է, որ Մանկունին տարել է իր հետ մեծ գումար, ոչ թէ 10,000 րուբլ, այլ աւելի շատ. միայն չը գիտէնք թէ այդ փողերը ինչի համար է տարել եպիսկոպոսը:

Մենք կարծում ենք, որ ամեն մի մարդու, որ ունեցել է Մանկունու նման դրութիւն Ս. Էջմիածնում, եթէ ասեն, որ նա 10,000 րուբլ գումարից աւելի ունէ եւ այդ փողերը տարել է իր հետ, այդ մարդը պէտք է արդարացնէ իրան հասարակութեան առաջ, որովհետեւ ամենքին յայտնի է, որ մեր աբեղաները ժառանգութիւններ չեն ստանում, այլ միայն մի շատ մութ ճանապարհով կարող են մեծ գումարներ ձեռք բերել: Մանկունին մանաւանդ պէտք է այդպէս վարվէր, քանի որ Էջմիածինը վաղուց հասարակութեանը հաշիւ չէ տալել, իսկ Մանկունին այնտեղ առաջնակարգ դեր էր խաղում:

Կ. Պօլսի «Մասիս» լրագիրը, առաջ բերելով մեր հաղորդած լուրերը եւ Թիֆլիսի իր սեփական թղթակցից ստացած տեղեկութիւնները, զարմանք է յայտնում Մանկունու ցանկութեան մասին ձեռք բերել պատրիարքական աթոռը եւ առաջարկում է «Արարատ» ամսագրին փարատել մի քանի տարակուսանքներ:

Մանկունու յանդուգն պատասխանը յայտնի է մեր ընթերցողներին:

Պատասխանի մէջ երկու կէտեր առանձին ուշադրութեան արժանի են. առաջին որ Մանկունին կասկած է յայտնում «Մասիսի» խմբագրի ազնուութեան մասին, երկրորդ որ նա պաշտպանում է վեհափառ կաթողիկոսին:

Ի՜նչ ժամանակներ ենք հասել եւ ի՜նչպիսի սովորութիւնների վկայ ենք, որ Մանկունի եպիսկոպոսին, փոխանակ մեղադրուած տեսնելու, տեսնում ենք «Մասիսի խմբագրին ազնուութեան մասին կասկած յայտնելիս:

Եթէ այդ աբեղան կասկածում է մի խմբագրի 10 կամ 15 րուբլիների հաշւում, միթէ Հայ հասարակութիւնը իրաւունք չունի՞ կասկածելու այնպիսի անձանց, որոնց հաւատարմութեան վրայ առանձին յոյս չէ կարելի դնել, եւ որոնց ձեռքից ազգի հազարաւոր րուբլիները անցել են:

Խօսելով վեհ. կաթողիկոսի մասին, Մանկունին ասում է «մենք». նա իր գործունէութիւնը չէ բաժանում Նորին վեհափառութեան գործունէութիւնից: Սա արդէն վերին աստիճանի յանդգնութիւն է: Միթէ Մանկունուն յայտնի չէ՞, որ եթէ նա իր անունով որ եւ է գործի համար դրամ խնդրէր հասարակութեանից, նրան ոչ ոք մի կոպէկ չէր տայ (ի հարկէ մենք տգէտ քահանայացուների մասին չենք խօսում):

Վերջացնելով մեր յօդուածը, խորհուրդ կը տանք Կ. Պօլսի լրագիրներին ոչինչ բանակցութիւն չանել Մանկունի աբեղայի հետ: Մի բաղդախնդիր մարդու՝ բայց հայհոյանքներէ եւ փողոցային կեղտոտ բառերէ աւելի լաւ ոչինչ չէ կարելի լսել:» Վ. Տ.

Մեղու Հայաստանի լրագիրն այլ հետեւեալ տողերը կը հրատարակէ մայիս 26 թուով.

«Կ. Պօլսոյ Մասիս լրագիրը հրատարակել էր լուր, երբ թէ Մանկունի Վահրամ եպիսկոպոսը Կ. Պօլիս գնալիս տարել էր հետը նշանաւոր գումար (որ շատ հաւանական կարող է լինել) եւ աշխատելու էր Պատրիարքութեան համնելու: Այս տեղեկութեանց ճշտութիւնը մի կողմ ենք թողնում, ապահով լինելով երիտասարդ եպիսկոպոսի ցանկութեանց, եւ հարկ ենք համարում մի քանի խօսք ասել եպիսկոպոսի այն յանդուգն եւ ամբարտաւան պատասխանին, որ նա հրատարակել էր Լրագիր անուն թերթի մէջ ընդդէմ Մասիսի խմբագրութեան: Հ. Մանկունու պատասխանը մի անձնապաստան երեւցած մի մանկան պատասխան է. նա ամօթ է համարում, որ Մասիսի նման թերթերը գովաբանեն նորա գործունէութիւնքն. դորա համար կան լրագիրք եւ մրագիրք, որոնց խունկ ծխելքն շատ գոհ է: Բայց «Էջմիածնի (գլխաւորապէս իրան Մանկունի եպիսկոպոսի) սխրագործութիւնք այնքան մեծ են, որ եթէ մարդիկ լռեն, քարինք կաղաղակեն»: Հ. Մանկունին ապահով է, որ քարինք բնաւ չեն աղաղակիլ, իսկ դժբաղդաբար ազգի համար, եւ բարեբաղդաբար Հ. Մանկունու համար, մարդիկ էլ քարացել են մեծ մասամբ, եւ աղաղակելու կարողութիւն չունին:

Էջմիածնի սխրագործութեանց մասին, այո՛, շատերն աղաղակում են եւ աղաղակել են, բայց զուր. այդ ձայները մնում են «Ձայն բարբառոյ յանապատի». որովհետեւ ազգ եւ ժողովուրդ «բազուճներից» ասկին են: Յովհաննէս եւ Աբէլ արքեպիսկոպոսների քրիստոնէավայել թաղումները եւ մի քանի արժանաւոր եկեղեցականներից աքսորն եւ հալածանքը աղաղակեցին Էջմիածնի սխրագործութեանց մասին:

Այժմ քանեզ բազօլցիք մէկ 600 եւ միւս անգամ 1000 ստորագրութեամբ աղաղակեցին Մանկունու յիշած սխրագործութեանց համար, բայց նոցա ձայնը մինչեւ ցայժմ աթոռում արձագանգ չգտաւ. Թիֆլիսի Ջըրբաշէն եկեղեցու ժողովրդականք էլ աղաղակեցին հայր Սարգսի առթիւ, բայց նոցա խնդիրը մինտէրալթի եղաւ կամ այս տեղի ոճով թթու դրըւեցաւ: Ամեն վիճակներում, մանաւանդ Երեւանի վիճակում, բազմաթիւ աւերորդ եւ տգէտ քահանայք, որոնց թւումն մանաւանդ Հաւլճեան համամըթարանի ուսները նըշանաւոր տեղ են բռնում — այսօր էլ աղաղակում են եւ մինչեւ մահը կաղաղակեն Հ. Մանկունու յիշած սխրագործութեանց մասին, էլ ի՞նչ կարելի է քարերի աղաղակը: Էջմիածնայ միաբանութեան վիճակն ու վիճակների մէջ տեղի ունեցած զեղծմունք եւ անկարգութիւնք — մի մի մեծ ժայռեր են անխօս եւ անձայն, արժանաւոր վկայք Հ. Մանկունու յիշած սխրագործութեանց. մինչեւ անգամ անցեալ տարի նոյն իսկ Ճեմարանն արձագանք տուեց այդ մեծագործութեանց աղաղակներին:

Այդ սխրագործութեանց վկայ լինել կարող են այն Հայ հասարակութիւնք, որոնք զգացել են նոցա արդիւնքը, որոնք իրանց բըրդով ու կաշառով մասցել են այդ քաջագործութիւնքն եւ ոչ թէ Տաճկաստանի Հայ լրագիրք եւ մրագիրք: Իսկ ինչ կը վերաբերի Հ. Մանկունու ձգտման՝ պատրիարքանալու, մենք չենք կարող մեր մաքրին անցնել, որ Տաճկահայք եւ նոցա եկեղեցականք այնքան ընկած լինին բարոյապէս եւ մտաւորապէս, որ կարօտ լինին պատրիարքութեան համար մի երիտասարդ, այն էլ անուս եւ տգէտ եպիսկոպոսի, որ իւր աստիճանը ստացել է ոչ թէ իւր գիտութեամբ, ժողովրդեան ընտրութեամբ, այլ միայն վեհափառ հայրապետի բարի ցանկութեամբ եւ ողորմածութեամբ:

Թող Հ. Մանկունին այստեղ Ռուսաստանում եւ ոչ Տաճկաստանում հըրատարակէ իւր յիշած սխրագործութիւնքն եւ այն այժմ եւ ոչ ապագայ պատմութեան թողնէ, որ շատ ձեռնտու է նորա նման մարդոց, որոնք այս կեանքի մէջ հետեւում են այն խօսքերին, թէ մեզնից յետ թէկուզ ջրհեղեղ լինի:»

Ֆօքշանի Հայկազանց ընկերութեան ատենադպրին առթիւ կարդացած ուղերձը.

(Շարունակութիւն եւ վերջ տես Թիւ 2353)

Ի լուր համայն ազգիս կը խօսիմ, ժողովուրդ Հայոց, շնորհակալ եմ ձենէ, ձեր՝ առ պանդուխտս ցոյց տուած համակրութենէն, շնորհակալ եմ մեծէն առ փոքր. ազգասէրէն՝ առ հարուստ. ոչ ոքէն չունիմ երբէք դժգոհութիւն մ՚անձնականիս նկատմամբ, բայց թէ բախտէս, որ չեմ կրցած սիրելի ազգիս օգտակար ծառայութիւն ընել արտաքոյ պաշտօնիս, եւ օգտակար գործ մը տեսնել ազգիս, եւ ոչ ինձ իսկ, որուն համար լաւ մասին պարտական մնայի: Սակայն մաքուր խղճիւս կը խօսիմ, ինչ որ ձեռնհաս էր ինձ, կարծեմ անտարբեր չմնացի, որուն համար յանդգնութիւն է ինձ Ֆօքշանեցւոց իրաւանց վրայ վաղել բացատրելու, նա իրենց կը պատկանի:

Այսու ամենայնիւ, Տեարք իմ, յանուն ազգիս պարծանօք կասեմ, թէ եւ ինքս վիշտերով տարեցայ՝ եւ կարելի է թշուառ եւ կեամ ապագային մէջ, սակայն՝ ազգիս եւ Ֆօքշանի Հայոց շնորհիւն սերունդս երջանիկ տարեւու մեծ յոյս ունիմ, եւ նա իւր անհատներով չափ կարենայ մանել ընդհանուր ազգիս մանաւանդ Ֆօքշանի Հայ զաւակներու շնորհիւն, փառաց եմ տալ ընդ երկար ժամանակս անմահ պիտի մնայ Ֆօքշանի Հայոց անունը Ռումանիոյ մէջ, մեծ արձանագրութիւններով, թէ ոչ ընդհանուր Հայոց, 'ի փառս Ֆօքշանցւոյն:

Ուստի՝ կրկնելով կասեմ՝ շնորհակալ եմ ձենէ, ժողովուրդ Հայոց, որ թէ դժգոհիմ՝ տամարներու մանաւանդ մանաւոր ծանուցագիրս գիս կը դատեն առաջի եկեղեցւոյն եւ ազգիս: Շնորհակալ եմ եւ մանաւորապէս Տէր Յակոբ Արժանապատիւ հօրմէն, որուն իբր օգնական կանչուեցայ. նա 'ի պատիւ ազգիս անխոտոր չահեց գիս եւ հիւրընկալեց այն եօթնամեայ շրջանին մէջ, յաճախ այնպիսի օրերումը՝ որով միայն կրնար ըմփոփել պանդուխտի մը վշտալի սիրտը. ուստի՝ դժուարութիւնս կը յայտնեմ Նորին արժանապատուութեան եւ ազնիւ գերդաստանին: Նաեւ շնորհակալութիւն կը նուիրեմ պատուարժան վարժապետաց եւ պաշտօնակից համայն եղբարցս, որոց մարդասիրութիւնը ես վայելած եմ ոչ սակաւ: Հայրք իմ եւ եղբարք, իբրեւ մարդ թերութիւններ ես ունեցած եմ թէ՛ առ պաշտօնս, պաշտօնակիցս, եւ թէ Ձեզ Հայոց ժողովուրդ:

Կը յուսամ ներողամիտ էք, եւ ես արդէն 'ի նոյն պատրաստ ըլլալուս, մեր Փրկչի պատուէրն կատարած կ՚ըլլամ, չէ թէ առաքինութիւն: Խօսքս համառօտել փութալով կը կրկնեմ Ձեզ. Մնացէք բարեաւ. ես կը մեկնիմ ձենէ, եւ բախտս կը մղէ դէպ 'ի յուսահատականութիւն մը, որուն դուռ ապագային մէջ դրեցման եւ այժմ Մարաշեշտի անդարձ կայարանն է, որ կ՚առաջնորդէ ինձ Ձեր քաղցր Ներկայութենէն զրկելու:

Տեարք իմ, կը մեկնիմ Ձենէ եւ կ'երթամ առ իմ եւ ձեր սիրուն հայրենիքը՝ հանդչելու յուսով, ինձ հետ տանելով ձեր վսեմ անունը եւ սէրն, մանաւանդ՝ ասուրս Հայկազանց մեծանուն ընկերութեան ատենադպրի քաղցր յիշատակն, ստեպելով մեր թախծեալ մօր Հայաստանին. առ որ քու կարօտեալ զաւակներդ Եւրոպիոյ ազատ քաղաքներու մէջ ձեռք ձեռքի տուած խումբերով, միութեան պատկ կը բոլորեն քու փրկութեան, ազատ լեր մայրդ թշուառ:

Նաեւ դուք Անիի Հայկազունք, որ յանուն ձեր տարաբաղդ մօր Հայաստանին, նորա սիրովն վառուած այսօր սուրբ առաջարկս թեւերու ներքեւ խառնելով ձեր միութեան ատենադպրի սուրբ յիշատակը կը տօնէք. անշուշտ այս հուրն մշտավառ պահելով չը պիտի մոռնայք մեր այն երջանկայիշատակ նախահարց սուրբ աւերիւնը, որով Անիէն ցայս վայրերը՝ սարեր, ձորեր, դաշտեր եւ գետեր ներկելով, իրենց սուրբ ոսկերոտիքն Ռումանիոյ հողերուն ձգուած են, ձեզ անժխտելի միանգամայն Նախնական աւանդներ յանձնելով. եւ այն ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ Աստուածատանդ կրօն՝ եւ լեզուն հայրենեաց: Այո՛, չի պիտի կրնաք մոռնալ այն երկու նախնական սուրբ կտակներն, որոց ինչպէս յայտարարն է այս աւուր ձեր միութեան այն փառաւոր հանդէսս, որով միայն Հայոց գոյութեան փրկութիւնը ամենուրեք, եւ ես նոյն սրբազան կտակին Ձեզ յիշեցնելով կը մեկնիմ:

Ընդ որս չի պիտի մոռնայք, Տեարք իմ, նոյն ավլի դատն սրտատոչ թուղած որբանոց սուրբ հայրենիք, եւ նորա աւերակներն, մանաւանդ՝ անոնց մոխիրներու վրայ նստող եւ ցուրտ արիւնով պաշտպանող ձեր թշուառ եղբայրները, որոց չարքին մէջ պիտի անցնի նոցա ախտամ' Ֆօքշանի Հայոց համակրութիւն վայելող ձեր պանդուխտ եղբայրն, եւ յանուն ձեր պարծանօք պիտի մնայ երախտագէտ ձեզ համայն սերնդեան ցըլկեանս:

Վ. [illegible]
'ի Ֆօքշան

ԻԼԱՆ

Լաիլանէ սէյյար գօլ օրտայի հիւմայուն իչուն չ'ըութը մուգարրեբէրէսի իլէ ատքասն պէչ սէնէսի թէմուզ խալթխասընտան ատքասն ալթը սէնէսի մայիս նիհայէթինէ քատար պէր վէչհ թահմին չէհրի սէքսէն պին քըյէ մըքտարը միւպայեա օլունաճաք րահմին մէթալիք ադճէ իլէ մահալլինէ պէհէր քըյէսի օն պըշա թալիպի էօհաէսինաէ օլուպ հազիրան րումինին օն տօքուզունճը սալը կիւնիւ Ցարը Շուրաճասա միւնաքասասը իճրա օլունաճաղընտան, ըթասընա թալիպ օլանլարըն էքմի մէզքիւրտէ Ցարը Շուրայի աւքէրիյէ կէլմէլէրի:

18 Հազիրան 1879

Փապը Սէրասքէրի

Նիզամիյէ Սարաճխանէսինէ պիր սէնէ զարֆընտա լուզումի մըղտարը ալընմաք իւզ. է միւպայեա օլունաճագ նըրֆը սխյահ վէ նըրֆը ախքէրի պէ.յազ էնյլի խմալ քէչէնին չուլութը մուգարրեբէսի իլէ պէհէրի եալընըզ էօքիւմի սէքիզ դըրչա թալիպի էօհաէսինաէ օլուպ հազիրանը րումինին օն աօղուզունճու սալը կիւնիւ միւնաքասասը իճրա օլունաճաղընտան, ըթասընա թալիպ օլանլարըն էքմի մէզքիւրտէ Ցարը Շուրայի աւքէրիյէ կէլմէլէրի:

14 Հազիրան 1879

Փապը Սէրասքէրի

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at
EUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139—140, Fleet Street, London.

ՋԵՐՄԻ ԴԵՂ.

Տոքթոր Այէրի ջերմի դեղը ու-մեն ու և իւր տեսակ ջերմ խոլոյն կը բժշկէ. չկայ դեղ մը որ սոոր չափ օգտակար ըլլայ ջերմի. ջերմ բռնողները պարապ տեղը կը տանջուին քանի որ սա դեղը կայ, պէտք է որ անմիջապէս անկէ գործածեն: Արդէն Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ ճանչցուած է սա դեղը ու անով բժշկուողները գիտեն անոր յարգը: Նախ ուեթը տրամի չափ հինգ եօթն խմելու է, իրրև մաքրողական դեղ ու ետքը սա ջերմի դեղէն (ջերմը չբռնած) օրը չորս անգամ մէյմէկ անուշի դգալ ջուրի հետ խառնելով խմելու է, անմիջապէս կանցնի: Տղայոց աւելի քիչ տալու է. կը ծախուի Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ

ՆԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Այս անունով տետրակ մը հրատարակուած է Գավաֆեան տպարանէն, և մէկ քառորդ արծաթ մեծիտի կը վաճառի:

Ինչպէս գիտեն ընթերցողք, Հայկական կրթարանն Օրթագիւղի մէջ հիմնեալ և Հաստրակաց կրթութեան նախարարութենէն հաստատեալ Դուրգէնեան բարեհամբաւ վարժարանն է, որոյ նպատակին, պայմաններուն, ուսմանց և կանոնաց վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ կը պարունակէ վերոյիշեալ տետրակը:

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵԱՆՔ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

Որք վաճառին 'ի Սեղբոս խան Ղալաթիոյ և այլ գրավաճառաց քով

Վէբէքիւթոյ Ենեակն. Նորոգ թարգմանեալ ընտիր հայկաբանութեամբ, ի Գեր. Եդուարդայ Հիւրմիւզեան 'ի չափս Հայկականս.—գին Ֆր. 4.25:

Պատմութիւն Հայերէն դպրութեան հատոր Բ. սկսեալ չորեքտասաներորդ դարէն կը հասնի մինչև մեր օրերը. գրեալ աշխարհաբար լեզուաւ և կարևոր հմտութեամբ.—գին Ֆր. 5.50:

ՄԻ ԿԱԹԻԼ ԱՐՏՕՍՐ

Զոր կը հեղու Միւսն

ՀԱՅ ՄՈԽԻՐԻՆ ՎԵՐԱՑ

Երզնկացի Գ. Միսակ անուն ուսեալ երիտասարդին երկրորդ գործն է, յի ազգասէրական ընտիր խորհրդածութեամբք: Եռանդուն հեղինակն արժանի է ազգին քաջալերութեան, և իւր այս գործը կրնայ օգտակարապէս կարդացուիլ ամեն Հայերէ:

Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով. 'ի գին 2 1/2 ղրշ արծաթ:

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԴԱՏԱՆԻԿԱՆ ՆԵՐՇՆՉՈՒՄՆԵՐ

Կը ծախուի Եէնի—ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի Թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ Հայ գրավաճառաց քով. 'ի գին 75 սանթիմ:

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1879 ՅՈՒՆԻՍ 2 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆԻՍ 30

ՊՈՍՖՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Իջնելու տեղեր	Թիւ
10 15	Եէնիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Գոյաճ. Ռ Հիսար. Պէպէք, (Աժան գնով):	28
10 45	Ռ Ա. Գավաղէն Եէնիմահ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Ռ Հիսար. Պէպէք:	20
11 30	Եէնիմահ. Մէզար. Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք. (Ուրբ. օրերը ժամ 12ին):	18
12 30	Եէնիմ. Մէզարբ. Պէօյիւքտ. Թարապիա, Եէնիք. Սթէնիա, Էմիրկ. Գոյաճ. Ռ. Հիսար, Պէպէք. (Բացի ուրբաթէ):	21
1 15	Եէնիմահալլէէն Մէզարբ. Պէօյիւքտ. Թարապիա, Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար:	32
2 15	Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Առնվ. (Ուրբ. օրերը Գուր. Օրթաք. Պէշիկ):	28
3 15	Ռ. և Ա. Գավաղ, Մէզար. Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Գոյաճ. Ռ Հիսար, Պէպէք, Առնվ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ:	20
4 30	Եէնիմահ. Մէզար, Պէօյիւքտ, Թար, Եէնիք, Սթէն. Էմիրկ. Ռ Հիսար, Պէպէք, Առնվ. Գուր, Օրթ, Պէշիկ:	21
5 30	Եէնիմահ. Մէզ. Պէօյիւքտ. Թար. Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Առնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ:	12
6 15	Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիքէօյ, Էմիրկ. Գանլըճա, Ռ. և Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Առնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաքէօյ, Գուզկ. Պէշիկթաշ, Իւսկիւտար:	4
8	Ռ. և Ա. Գավաղէն Եէնիմահ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիք. Էմիրկէն, Գոյաճ, Ռ. Հիսար, Պէպէք, Առնավ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ:	32
10 15	Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտ. Թարապիա, Եէնիքէօյ, Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Առնավ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ:	23

Առնաւուտքէօյէն

Ժամ	Իջնելու տեղեր	Թիւ
11	Առնավ, Գուր, Օրթաք, Պէշիկ: (Աժան գնով)	25
11 30	Առնաւուտքէօյ, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ:	2
12	Պէպէք, Առնավ, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ, Գապաթ:	23
12 45	Առնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ:	25
1 30	Առնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթաշ:	2
2 15	Առնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթաշ:	18
3 30	Առնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Գուզկ, Պէշիկ. Բացի ուրբաթէ):	17
8 30	Առնավ. Գուր, Օրթ, Պէշ, (Բացի ուրբաթէ):	2
10	Առնավ, Գուր, Գապաթաշ:	12
10 45	Առնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ:	2

Անատոլու եալըսը

Ժամ	Իջնելու տեղեր	Թիւ
10 15	Պէօյիւքտ. Պէյքօզ, Եալըք. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. (Աժան գնով):	12
11	Պէյքօզ, Եալըգ. Ռ. փաշա մահ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիք. Չէնկէլքէօյ, Պէյլ, Գուզկ:	19
11	Առնավ. Վանիքէօյ, Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապ:	4
12	Պէօյիւքտ. Թար. Պէյքօզ, Եալըգ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. (Ուրբաթ օրերը ժամ 12 1/2ին):	17
1 30	Պէօյիւքտ. Թար. Պէյքօզ, Եալըգ. Ռ փ. մահ, Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Գապ: (Բացի ուրբաթէ):	34
3 15	Պէյքօզ, Եալըգ. Ռ. փ մահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գապաթաշ:	19
4 15	Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ, Վանիքէօյ, Չէնկ, Պէյլ. Գուզկ, Իւսկիւտար: (Բացի ուրբաթէ):	23
8 45	Պէօյիւքտ. Պէյքօզ, Եալըգ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ, Գուզկ. Իւսկ. (Ուրբաթ օրերը Ինճիրլի փաշա մահալլէսի):	23

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Իջնելու տեղեր	Թիւ
12 15	Գապ. Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկ. Առնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար, Գանլ. Էմիրկէն, Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւք. Եէնիմահ:	4
12 30	Պէշիկթ. Օրթաք. Առնավ. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահ:	28
1 30	Պէշիկ. Օրթաք. Առնավուտ. Ռ. Հիսար Գոյաճ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարբ. Ռ. և Ա. Գավաղ:	20
2 30	Գապ, Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Առնվ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք. Մէզր. Եէնիմ.	21
3 45	Պէշիկթաշ Օրթաք, Առնավուտք, Ռ, Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք, Թարապ, Պէօյիւքտ, Մէզարբ, Եէնիմ:	12
5	Պէշիկ. Օրթաք. Առնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Գոյաճ. Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւք. Մէզրպ. Ռ. և Ա. Գավաղ:	32
6 15	Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Առնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար, Գոյաճ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք:	28
8	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Առնավ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպուրնու:	23
9 15	Պէպէք, Ռ. Հիսար, Գոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարբ. Եէնիմահ:	28
10	Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմահ:	21
10 30	Օրթաք Առնավ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Գոյաճ. Սթէն, Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարբ. Եէնիմ. (Ուրբաթ օրերը Պէշիկթաշ, Գուրուչ:)	18
10 45	Պէշիկ, Գուզկ. Գուր. Պէպէք, Ռ. Հիսար Գոյաճ. Էմիրկ. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Եէնիմ (Բացի ուրբաթէ)	20
11 15	Պէպէք, Ռ. Հիսար, Գոյաճ. Էմիրկ. Սթէն Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտ. Մէզարբ. Եէնիմահալլէ: (Աժան գնով):	32

Առնաւուտքէօյ

Ժամ	Իջնելու տեղեր	Թիւ
12	Ուղղակի Առնաւուտքէօյ	28
12 30	» »	2
1 30	» »	18
3	» » (Բացի ուրբաթէ):	17
7 45	Պէշիկ, Օրթ, Գուր, Առնավ » »	2
9 15	Գապ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Առնավ.	12
10	Գապաթաշ, Պէշիկ, Օրթաք, Գուրուչ. Առնավ.	2
11 15	Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Առնավ.	25
11 40	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Առնավ.	2
12	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Առնավուտ. Պէպէք. (Բացի Պէպէքէն աժան գնով):	23

Անատոլու եալըսը

Ժամ	Իջնելու տեղեր	Թիւ
1 30	Իւսկ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Եալըգ. Պէյքօզ:	19
3	Իւսկ, Գուզկ, Պէյլէրպ. Չէնկ, Վանիք. Գանտ, Ա. Հիսար, Գանլըճա: (Ուրբաթ օրերը Էմիրկ, Ռ. փաշա մահ. Եալըգ, Պէյքօզ:)	23
9	Գուզկ, Պէյլէր, Չէնկէլ, Վանիք. Գանտ, Ա. Հիսար, Գանլճ, Եալըգ, Պէյքօզ, Թարապ, Պէօյիւքտ. (Բացի ուրբաթէ):	19
9 45	Գուզկ. Պէյլէրպ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Եալըգ. Պէյքօզ, Մէզարբ. Ռ. և Ա. Գավաղ:	17
10 30	Գապաթ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Չուպուգլու, Եալ. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւքտ. (Ուրբաթ օրերը Գուզկ.)	19
11 15	Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Եալըգ. Պէյքօզ: (Աժան գնով):	12
11 30	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Առնավ.	22

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի բաց 'ի կիրակի և տօն օրերէ:

Բաժանորդագրութեան տեղն է Ղալաթիա Սանտըգճըլար ճատտէսի թիւ 198, Նորօ խան Մասիս խմբագրատունը: Իսկ գաւառաց մէջ հետևեալ հոգաբարձուաց գրասենեակները.

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Սահակեան էֆ. Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խաչով » Էսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Սահակեան էֆ. Թանկէրեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ Արժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէսլեան.
ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ.
ՍԱՄՍՈՒՆ.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Եթմէքճեան էֆէնտի.
ԱՄԱՍԻԱ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նազարէթ էֆ. Յ. Խաթամպօլեանց.
ԵԻԴՈԿԻԱ.
ՔԱՐԲԵՐԴ և ՏԵՐՍԻՄ. Կիրակոս էֆ. Ս. Ղազանճեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Թադէոս էֆ. Բագրատունի.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ » Զաքարեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ » Փօթիկեան.
ՎԱՆ.
ԲԵՐԻԱ. Սերոբ » Խարաճեան.
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս էֆ. Թաշճեան.
ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Ոսկերչեան.
ՄԱՐԱՇ.
ՖՕՔՇԱՆ. Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան.
ՏՓԽԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.
ԿԱԼԿԱԹԱ. Գէորգ աղա Հէքիմեան:

ԽԱՍԿԻՒՏԱՐ ՔԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Խասգիւղէն կամուրջ. Ժամ	Ժամ	Կամուրջէն Խասգիւղ. Ժամ	Ժամ
11 Աժան գին		11 30	
11 30	6 15	11 45	7
12	7	12 15	8
12 30	8 15	12 45	8 30
1	8 35 Պէշիկթաշ	1 15	9
1 25	9 15	1 40	9 30
2	9 35	2 15	9 50
2 30	10	2 45	10 10
2 55	10 25	3 10	10 35
3 30	10 45	3 45	11
4	11 5	4 15	11 20
4 30	11 25	4 40	11 40
5 5	11 40	5 15 Պէշթ.	11 50
5 45	12	6 10	12 5 Աժան գին

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Խասգիւղէն կամուրջ. Ժամ	Ժամ	Կամուրջէն Խասգիւղ. Ժամ	Ժամ
11 30	5 25	11 30	5 25 Պէշթ.
12	6	12	6
12 30	6 35	12 30	6 25
1	8	1	8
1 30	8 40 Պէշիկթաշ	1 30	8 45
2	9 20	2	9 20
2 30	10	2 30	10
3 5	10 30	3 5	10 30
3 45	11	3 45	11 5
4 30	11 30	4 30	11 35
5	12	5	12 5

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ